

Materiał do zadania 1.

Zanim powstało państwo piastowskie, Śląsk należał politycznie do innych organizmów państwowych. Pierwszym było prawdopodobnie państwo Samona. [...] Na gruzach państwa Samona powstało państwo morawskie.

S.Mizia, Historia Śląska. Popularny zarys dziejów, Wrocław 1997, s.7.

Zadanie 1. (0-1)

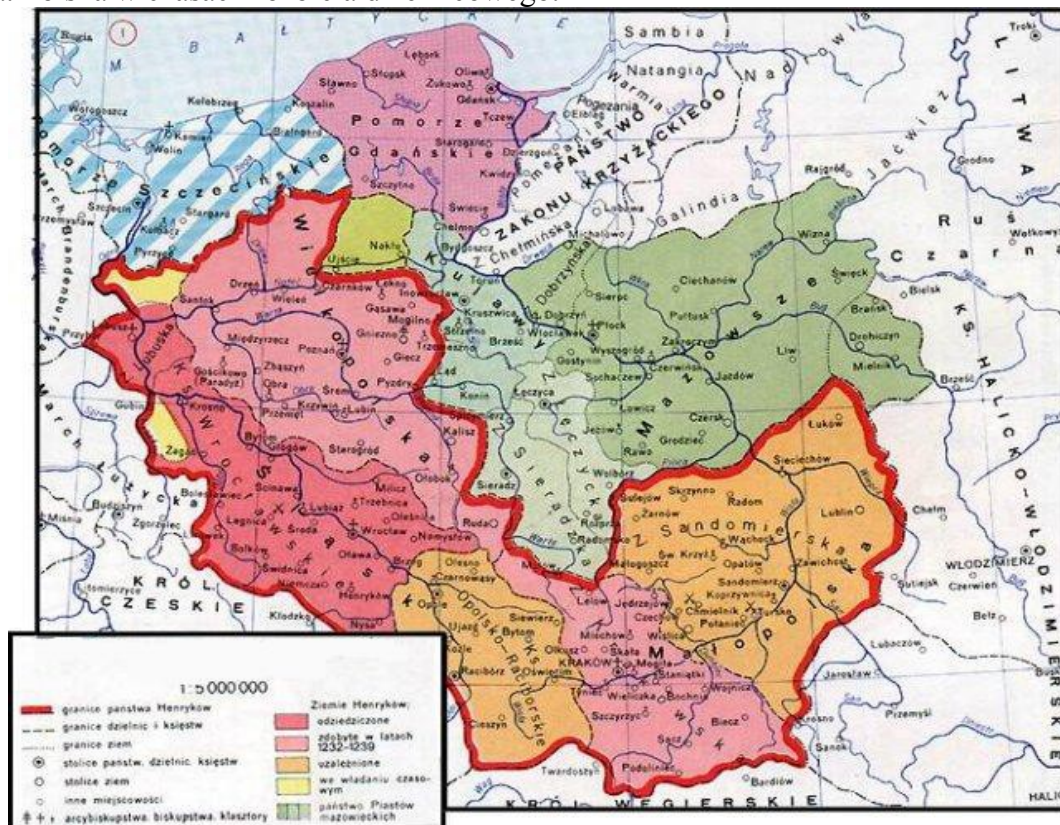
Dokończ zdanie wybierając poprawną odpowiedź spośród podanych.

Chrześcijaństwo pojawiło się na Śląsku najprawdopodobniej:

- a) w roku 966
- b) przed rokiem 966
- c) w roku 1000
- d) w roku 972

Materiał do zadania 2.

Mapa. Polska w czasach rozbitcia dzielnicowego.

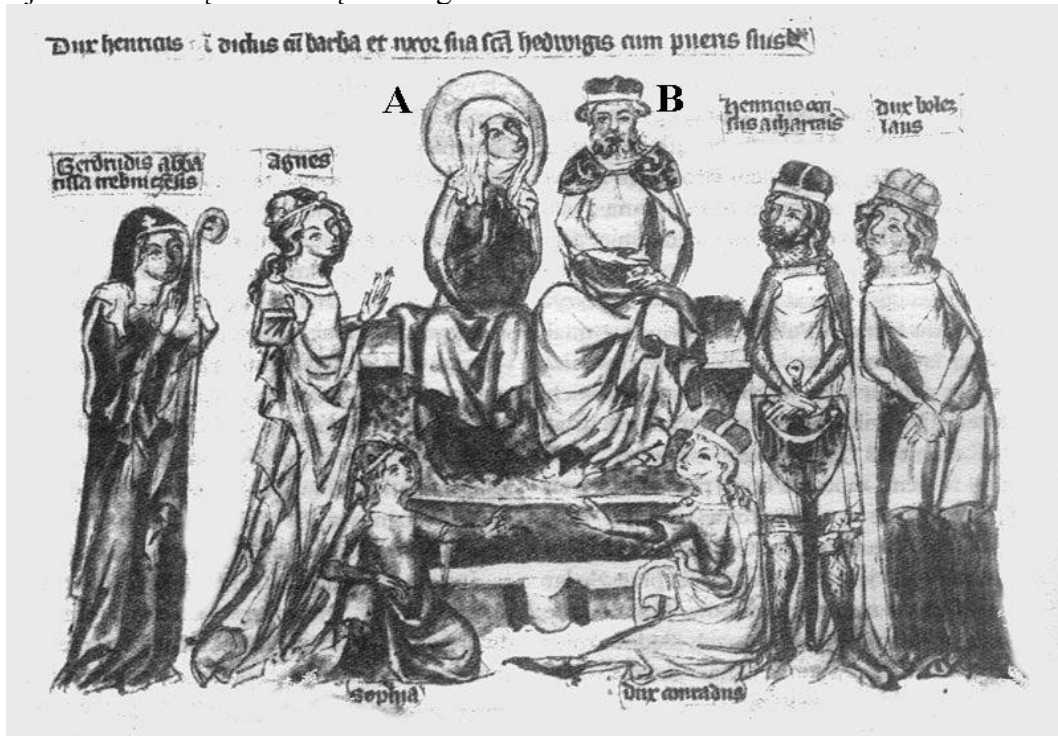
Zadanie 2. (0-1)

Dokończ zdanie (wpisz dwa słowa).

Obszar zaznaczony na mapie czerwoną linią graniczną nazywany jest w historiografii monarchią

Materiał do zadania 3.

Ilustracja. Władca Śląska z żoną. Ikonografia z XIVw.

wikimedia.commons

Zadanie 3. (0-2)

Rozpoznaj postaci oznaczone na ilustracji literą A oraz literą B. Wpisz odpowiedź w odpowiednie miejsce tabeli.

Postać A	
Postać B	

Materiał do zadania 4.

Ilustracja. Miedzioryt Matthäusa Meriana Starszego z 1630 roku pod tytułem „Wielka klęska chrześcijan pobitych przez Tatarów”.

<http://commons.wikimedia.org/>

Zadanie 4. (0-1)

Rozstrzygnij, czy podane zdania (1-3) są prawdziwe czy fałszywe. We właściwe miejsce w tabeli wpisz znak X.

		Prawda	Fałsz
1.	Bitwa zakończyła się klęską wojsk mongolskich.		
2.	W przedstawionej bitwie zginął książę śląski Henryk Pobożny.		
3.	Bitwa przedstawiona na ilustracji miała miejsce pod Legnicą w 1241 roku.		

Materiał do zadania 5.

Ilustracja. Jan Matejko, Bitwa pod Grunwaldem [fragment obrazu].

<http://forum.przyszloscwprzeszlosci.pl/post3968.html>

Zadanie 5. (0-1)

Podaj numer pod którym na obrazie uwieczniony został książę oleśnicki Konrad VII Biały, walczący po stronie Krzyżaków.

Odpowiedź:

Materiały do zadania 6.

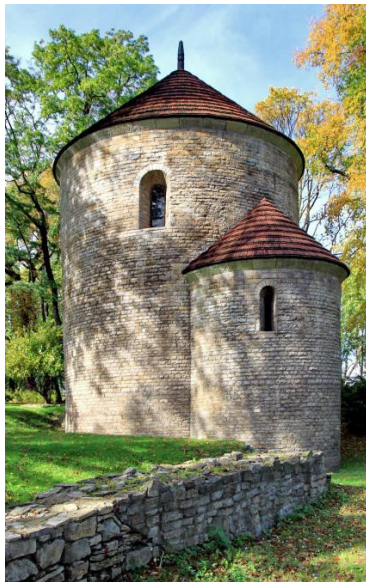
Ilustracje. Zabytki architektury.

A

B

C

D

Źródła: [facebook.com/259561394057841/photos/pb.259561394057841.-2207520000.1430053874./526466807367297/?type=1&theater](https://www.facebook.com/259561394057841/photos/pb.259561394057841.-2207520000.1430053874./526466807367297/?type=1&theater), WIKIPEDIA: CC BY-SA 3.0 , CC BY-SA 3.0 pl, CC BY-SA 3.0 pl.

Zadanie 6. (0-1)

Przyporządkuj wybrane obiekty, spośród przedstawionych na ilustracji, do stylów architektonicznych wymienionych w tabeli. Wpisz odpowiednią literę do odpowiedniej rubryki.

Styl w architekturze	Litera, którą oznaczono obiekt
1) Neobarok	
2) Romanizm	
3) Gotyk	
4) Modernizm	

Materiał do zadania 7.

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Autor [...] szczegółowego opisu Śląska, Joachim Curaeus (1532-1574), odnotował (w tłumaczeniu Heinricha Rätelsa): "Kraj Śląsk dzieli się zazwyczaj na Górny i Dolny Śląsk w ten sposób, że Wrocław znajduje się pośrodku". Pozycja Wrocławia jako "pępka" obydwu części kraju nie została jednak przejęta w późniejszych opisach, np. przez Jacoba Schickfusa (1574-1636) lub Nikolausa Henel von Hennenfelda (1582-1656).

Cyt. za: Historia Górnego Śląska. Polityka, gospodarka i kultura europejskiego regionu, red. J. Bahlcke, D. Gawrecki, R. Kaczmarek, Gliwice 2011, s. 137.

Zadanie 6. (0-2)

7.1. Podkreśl, który z wymienionych poniżej badaczy po raz pierwszy użył pojęcia Górny Śląsk jako osobnej jednostki terytorialnej?

- a) Jacob Schickfuss
- b) Nikolaus Henel von Hennenfeld
- c) Joachim Curaeus

7.2. Podkreśl, za panowania którego monarchy pojęcie Górnego Śląska pojawiło się w dokumentach?

- a) Władysław Jagiellończyk
- b) Maciej Korwin
- c) Ferdynand I Habsburg

Materiał do zadania 8.

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Księstwo opolsko-raciborskie pozostało bezpośrednio w rękach Habsburgów, zarządzane przez mianowanych w Wiedniu starostów. [...] Księstwo cieszyńskie ostatecznie po śmierci Elżbiety Lukrecji trafiło jako lenno męża Marii Teresy w ręce Franciszka Stefana Lotaryńskiego. Księstwa opawskie i karniowskie znalazły się na trwałe w posiadaniu rodu Liechtensteinów. [...] Księstwo bytomskie w 1623 roku stało się własnością rodu Henckel-Donnersmarck.

Cyt. za: Historia Górnego Śląska. Polityka, gospodarka i kultura europejskiego regionu, red. J. Bahlcke, D. Gawrecki, R. Kaczmarek, Gliwice 2011, s. 42.

Zadanie 8. (0-1)

Dokończ zdanie wybierając poprawną odpowiedź spośród podanych.

W 1653 r. po śmierci księżnej Elżbiety Lukrecji Habsburgowie objęli w bezpośrednie władanie ostatnie księstwo piastowskie na Górnym Śląsku -

- a) księstwo karniowskie
- b) księstwo opolsko-raciborskie
- c) księstwo cieszyńskie

Materiał do zadania 9.

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Władysław Jagiellończyk wydał wielki przywilej stanowy, który utrwalał podstawy prawne zgromadzenia książąt i stanów śląskich. Ustanawiał stały urząd starosty generalnego, którym miał być zawsze książę śląski, ponadto trybunał śląski z trzema stałymi sesjami w roku, potwierdzał też prawa stanów śląskich do akceptowania nakładanych na dzielnicę ciężarów królewskich [...]. Ponadto zapewnił szlachtę śląską, że nie będzie jej zaciągał na wyprawy wojenne poza granice kraju [...].

Histori Śląska, red.: M.Czapliński, Wrocław 2002, s.107.

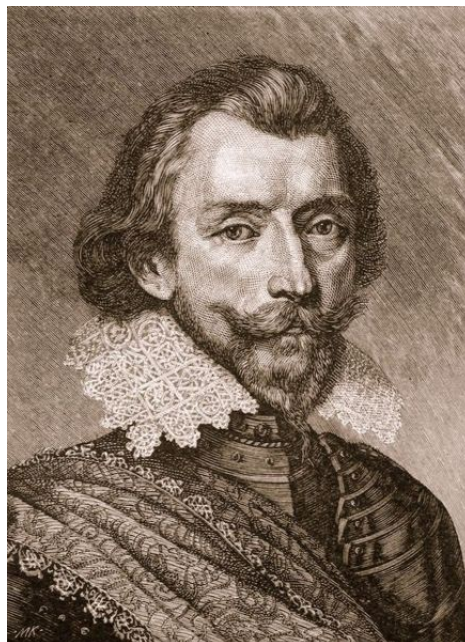
Zadanie 9. (0-1)

W 1498 roku król Władysław Jagiellończyk wydał dokument, który wzmacniał samorząd śląskich zgromadzeń, a który często nazywano „Śląską Kartą Swobód”. Zaznacz, którego z niżej przytoczonych praw Władysław Jagiellończyk nie zagwarantował?

- a) powołanie sądu książęcego
- b) powołanie sejmu śląskiego
- c) prawo zatwierdzania podatków

Materiał do zadania 10.

Ilustracja. Ernst von Mansfeld.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Graf_ernst_von_mansfeld.jpg

Zadanie 10. (0-1)

Ernst von Mansfeld był wodzem wojsk najemnych, które w tzw. drugiej fazie wojny trzydziestoletniej złupiły Górny Śląsk. Jedynie trzy miasta oparły się im. Zaznacz prawidłową odpowiedź:

- a) Legnica, Bytom, Opole
- b) Będzin, Gliwice, Racibórz
- c) Gliwice, Głogówek, Racibórz

Materiał do zadania 11.

Komentarz do zadania.

Podczas kontrreformacji na Śląsku protestanci byli prześladowani w różny sposób, m. in. konfiskowano im świątynie, zamieniając na katolickie. Nie oznaczało to jednak szybkiej i całkowitej konwersji ludności protestanckiej na katolicyzm. Świadczy o tym duża ilość wiernych w trzech „kościółach pokoju”, w około stu „kościółach ucieczkowych”, a później w sześciu „kościółach łaski”.

Oprac. na podst.: *Historia Górnego Śląska. Polityka, gospodarka i kultura europejskiego regionu*, red. J. Bahlcke, D. Gawrecki, R. Kaczmarek, Gliwice 2011, s.159-160.

Tabela. Charakterystyka pojęć.

Opis	
Kościół powstał w II poł. XVII w., po pokoju westfalskim kończącym wojnę trzydziestoletnią, gdy katolicki cesarz Ferdynand III Habsburg przyznał śląskim protestantom prawo do wybudowania trzech świątyń na obszarach, które podlegały jego władzy. [...]	1
Kościół ewangelicki położony na pograniczu księstw śląskich. Służył one podczas rekatolizacji Śląska (1626-1709) lokalnej ludności wyznania ewangelickiego, a także wiernym zza granicy, którzy na swoich terenach nie mieli swobody wyznaniowej. [...]	2
Kościół, który powstał po konwencji w Altranstädt (1707-1709) zmuszającej cesarza Józefa I do ustanowienia dla mieszkających na obszarze jego państwa protestantom miejsc kultu. [...]	3

Zadanie 11. (0-1)

Przyporządkuj nazwom ich prawidłowe opisy.

- a) „Kościół pokoju”
- b) „Kościół łaski”
- c) „Kościół uciezkowy”

Materiał do zadania 12.

Źródło. Fragment opracowania popularnonaukowego.

30 VII 1796 – na rzece Strzegomce w Łazanach koło Strzegomia otwarto pierwszy na

kontynencie europejskim most żelazny. Jego projektantem był John Baildon, a wykonany został przez hutę "Małapanew" z Ozimka.

Alicja Galas, Artur Galas, Dzieje Śląska w datach, Wrocław 2001, s.166.

Zadanie 12. (0-1)

Dokończ zdanie wybierając poprawną odpowiedź spośród podanych.

John Baildon został pochowany na cmentarzu:

- a) w Gliwicach
- b) w Opolu
- c) w Katowicach
- d) w Edynburgu

Materiał do zadania 13.

Tabela. Wybrane daty z historii Śląska w XVIIIw.

1740-1742	Pierwsza wojna śląska. Prusy zajmują większość śląskich ziem.
1744-1745	Druga wojna śląska.
1756-1763	Wojna siedmioletnia.
1782	Śląsk austriacki zostaje wcielony do Moraw.
1790	Powstanie kopalni Królowa Luiza koło Zabrze. Początki okręgu przemysłowego.

Oprac. własne.

Zadanie 13. (0-1)

Dokończ zdanie wybierając poprawną odpowiedź spośród podanych.

Śląsk w XIX wieku znajdował się:

- a) w granicach Prus i Austrii.
- b) pod pruskim zaborem.
- c) pod austriackim zaborem.
- d) pod rosyjskim zaborem.

Materiał do zadania 14.

Źródło. John Quincy Adams, Listy o Śląsku.

Wałbrzych, 20 kwietnia 1800.

[...] Kiedy kończyłem mój list, Król i Królowa przejeżdżali pod moim oknem, po drodze do Książa, gdzie były dla nich przygotowane rozrywki różnego rodzaju, łączące eleganckie zabawy dawnych i obecnych czasów, karuzel i maskaradę. Turniej urządzono z wielkim splendorem, szesnastu rycerzy, herold i chorąży nie byli ubrani w zbroje, ale w paradne stroje z czasów Karola V i Franciszka I. Ceremonie odbywały się ściśle według obyczajów rycerskich. Same popisy rycerzy nie miały znaczenia. Największym dowodem zręczności

było złapanie krążka na koniec szabli w pełnym galopie, czego bardzo niewielu zdołało dokonać. W każdym amfiteatrze europejskim czy amerykańskim można zobaczyć takie wyczyny dokonane z większym sprytem i zręcznością. Jednak ściśle przestrzeganie zwyczajów z czasów rycerstwa, kontrast między wspaniałością widowiska a ruinami zamku sprzed pięciu wieków, tysiące widzów tłoczących się dla podziwiania przedstawienia, to wszystko przyczyniło się do przyjemnego wrażenia. [...]

John Quincy Adams, Listy o Śląsku, Uniwersytet Wrocławski Centrum Badań Śląskoznawczych i Bohemistycznych, wstęp W. Dynak, Wrocław – Warszawa 1992, List XVIII s. 77-78.

Zadanie 14. (0-1)

Zaznacz, który z rodów śląskich był w posiadaniu zamku Książ, a przedstawiciele tegoż rodu rozbudowali go i przekształcili w jedną z najpiękniejszych rezydencji Europy przełomu XIX i XX wieku?

- a) Donnersmarckowie
- b) Schaffgotschowie
- c) Hochbergowie
- d) Ballestremowie

Materiał do zadania 15.

Źródło. Informacje dotyczące osoby.

[...] ur. 1781 w Makoszowach [...] Był synem leśniczego. Karierę zaczął jako oficjalista dworski w dobrach hrabiego Ballestrem, potem został zarządcą jego majątków. W 1812 roku namówił Ballestrema do budowy huty cynku w Rudzie. Otrzymał za to część udziałów w hucie, które stały się początkiem jego osobistej fortuny. [...] Za uzyskane pieniądze dokonywał następnych zakupów (kopalnie, huty, dobra ziemskie – Szombierki, Orzegów).
Alicja Galas, Artur Galas, Dzieje Śląska w datach, Wrocław 2001, s.191.

Zadanie 15. (0-1)

Dokończ zdanie wybierając poprawną odpowiedź spośród podanych.

Jednym z najbardziej znanych śląskich przedsiębiorców XIX wieku, nazywanym “królem cynku” był:

- a) Karol Miarka
- b) Karol Godula
- c) Józef Lompa
- d) Juliusz Ligoń

Materiał do zadania 16.

Źródło. Hasło encyklopedyczne.

Syjonizm, ideologia odrodzenia narodowego Żydów przez stworzenie w Palestynie własnego państwa, sformułowana w końcu XIXw.

<http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/;3981897>

Zadanie 16. (0-1)

Dokończ zdanie wybierając poprawną odpowiedź spośród podanych.

Spotkanie działaczy żydowskich, które przyczyniło się do powstania ruchu syjonistycznego miało miejsce w 1884 roku:

- a) we Wrocławiu
- b) w Katowicach
- c) w Będzinie
- d) w Cieszynie

Materiał do zadania 17.

Ilustracja. Sala sejmu śląskiego.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sejm_%C5%9A%C4%85ski_-_1.JPG

Zadanie 17. (0-1)

Rozstrzygnij, czy podane zdania (1-3) są prawdziwe czy fałszywe. We właściwe miejsce w tabeli wpisz znak X.

		Prawda	Fałsz
1.	Sala sejmu śląskiego była pierwowzorem sali sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie na ulicy Wiejskiej.		
2.	Województwo śląskie w granicach II RP posiadało autonomię.		
3.	Sala sejmu śląskiego była pierwowzorem Sali Kongresowej w		

Warszawie.		
------------	--	--

Materiał do zadania 18.

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Najbardziej skomplikowana była sytuacja na obszarze Prowincji Górnośląskiej. [...] Rozstrzygnięcie miało ostatecznie zapaść dopiero po wprowadzeniu w życie wpisów na tzw. Niemiecką Listę Narodowościową (Deutsche Volksliste). [...] Dzieliła ona ludność na terenach wcielonych [...] na 4 grupy.

Historia Górnego Śląska. Polityka, gospodarka i kultura europejskiego regionu, red. J. Bahlcke, D. Gawrecki, R. Kaczmarek, Gliwice 2011, s.260.

Zadanie 18. (0-1)

Przyporządkuj kategoriom Volkslisty prawidłowe opisy.

Opis	
Osoby narodowości niemieckiej mieszkające przed wojną na terenie państwa polskiego.	1
Osoby, które mimo pochodzenia niemieckiego angażowały się w polską działalność.	2
Osoby pochodzenia niemieckiego, które uległy „spolonizowaniu”.	3

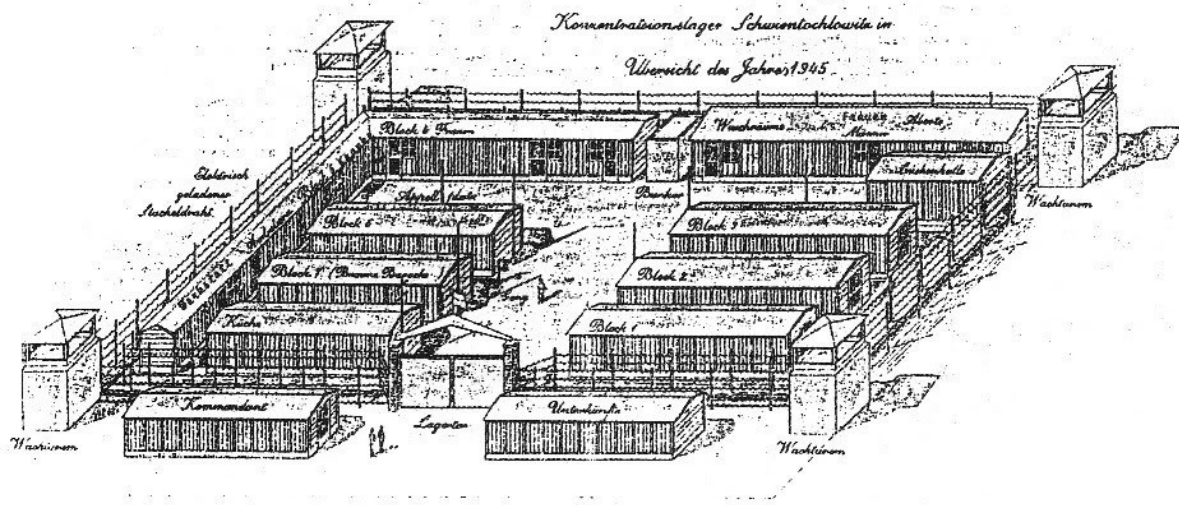
Grupa I i II:

Grupa III:

Grupa IV:

Materiał do zadania 19.

Ilustracja. Szkic obozu.

Zadanie 19. (0-1)

Rysunek przedstawia obóz, w którym komendantem był Salomon Morel. Zaznacz miejsce w którym znajdował się ten obóz.

- a) Oświęcim-Brzezinka
- b) Świętochłowice-Zgoda
- c) Gliwice-Łabędy
- d) Łambinowice

Materiał do zadania 20.

Źródło. Relacja dotycząca wydarzeń.

„Z opowiadań ojca (Karola B.) wiem, że pracował w nieludzkich warunkach w kopalni węgla w Donbasie. Obóz, w którym przebywał, był silnie strzeżony. Wokół znajdowały się wieże obserwacyjne i druty kolczaste. Strażnicy byli wyposażeni w broń oraz towarzyszyły im psy. Ucieczki kolegów z reguły kończyły się niepowodzeniem. Po schwytaniu uciekinierów sprowadzano ich z powrotem do łagru. Następnie na oczach kolegów, dla odstraszenia nieludzko torturowano ich. Pokład, w którym pracował ojciec, miał 60 cm wysokości. Głód i choroby wykańczały internowanych. Z wywiezionych do ZSRR współtowarzyszy kopalni »Bytom« prawie nikt nie ocalał. Do 1947 r. ojciec był świadkiem ich śmierci. Brał udział w ich »pogrzebie«”.

List R. Piecki, Śląska tragedia, „Górnik” 1992, nr 14 z 4 kwietnia.

Zadanie 20. (0-1)

Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania:

Wydarzenia opisywane w materiale źródłowym określane są w historii Śląska terminem:

- a) powstania śląskie
- b) wypędzenia

- c) tragedia górnośląska
- d) wojny husyckie

Materiał do zadania 21.

Ilustracja. Dworzec PKP w Katowicach 1956 rok.

<http://historia.org.pl/2013/12/10/>

Zadanie 21. (0-1)

Odpowiedz, na czyją cześć zmieniono nazwę Katowic w latach 1953-1956 (podkreśl prawidłową odpowiedź).

- a) Włodzimierza Lenina
- b) Józefa Stalina
- c) Bolesława Bieruta
- d) Władysława Gomułki

Materiał do zadania 22.

Ilustracja. Porozumienia sierpniowe.

<http://media.wpolityce.pl/pictures/2014/08/31/wik.jpg>

Źródło. Fragment opracowania popularnonaukowego.

Podpisanie porozumienia między komitetem strajkowym [...] a komisją rządową zakończyło strajki na Górnym Śląsku. Porozumienia [...], podobnie jak wcześniej zawarte w Szczecinie i Gdańsku, stawały się zapowiedzią i nadzieją na przemiany demokratyczne w kraju.

Alicja Galas, Artur Galas, Dzieje Śląska w datach, Wrocław 2001, s.276.

Zadanie 22. (0-1)

Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania:

Porozumienia sierpniowe, będące podstawą przemian demokratycznych w Polsce zostały podpisane na przełomie sierpnia i września 1980 roku w trzech miastach: Szczecinie, Gdańsku oraz w

- a) Katowicach
- b) Wrocławiu
- c) Bytomiu
- d) Jastrzębiu

Materiał do zadania 23.

Najprawdopodobniej nie ma takiego drugiego regionu w Europie, który wydałby na świat w opisywanych przez nas czasach tak dużej liczby laureatów Nagrody Nobla. Na przełomie XIX i XX w. Śląsk był najbogatszym regionem Niemiec, co skutkowało m.in. rozwojem nauk fizyko-chemicznych.

<http://www.dziennikzachodni.pl/artykul/1051842,chemicy-fizycy-lekarze-czyli-noblisci-ze-slaska,id,t.html>

Zadanie 23. (0-1)

Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania:

Do tej pory laureatami nagrody Nobla, pochodzącymi zarówno z Dolnego jak i Górnego Śląska zostało:

- a) 21 osób
- b) 12 osób
- c) 8 osób
- d) 6 osób

Materiał do zadania 24.

Ilustracja. Herb Czech.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Coat_of_arms_of_the_Czech_Republic.svg

Zadanie 24. (0-1)

Rozstrzygnij, czy podane zdania (1-3) są prawdziwe czy fałszywe. We właściwe miejsce w tabeli wpisz znak X.

		Prawda	Falsz
1.	W polu oznaczonym numerem 2 tarczy herbowej Czech znajduje się herb Śląska.		
2.	W polu oznaczonym numerem 3 tarczy herbowej Czech znajduje się herb Górnego Śląska.		
3.	Lwy w polach 1 i 4 oznaczają Śląsk Cieszyński.		